

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

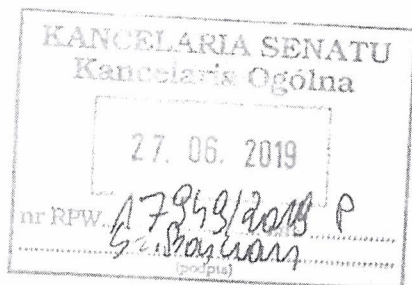
Warszawa, 26 czerwca 2019 r.

Prezes
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

BPS/043-79-2279-ZUS/19
992700/611/1510/2019-WOS

0398020019545C
RPW/17949/2019 P
2019-06-27

Pani
Maria Koc
Wicemarszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa

Szanowne Pani Marszałek

Dotyczy: wystąpienia Pani Wicemarszałek z 29 maja 2019 r. w sprawie Pana S M

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) jest organem, który wykonuje przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych. Warunki wymagane do przyznania prawa do emerytury, sposób ustalenia jej wysokości oraz podjęcia wypłaty świadczenia określone zostały w przepisach ustawy emerytalnej¹.

Emerytura dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. - przepisy

Mężczyźnie urodzonemu po 31 grudnia 1948 r. może być przyznana wcześniejsza emerytura², jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 1 stycznia 1999 r., osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat³.

Osoba pobierająca wcześniejszą emeryturę może wystąpić z wnioskiem o emeryturę z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, o której mowa w art. 24 ustawy emerytalnej.

¹ ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.), zwana dalej ustawą emerytalną,

² art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej,

³ w przypadku wykonywania prac w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.),

Przepisy ustawy emerytalnej nie przewidują natomiast przeliczenia wcześniejszej emerytury w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego.

Zgodnie z przepisami obowiązującymi od 1 stycznia 2013 r. do 30 września 2017 r.⁴, mężczyzna urodzony w okresie od 1 stycznia 1951 r. do 31 marca 1951 r. mógł wystąpić z wnioskiem o emeryturę z tytułu osiągnięcia podwyższonego wieku emerytalnego 66 lat 1 miesiąc⁵. Od 1 października 2017 r. obowiązuje wiek emerytalny 65 lat dla mężczyzn⁶.

Wysokość emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. ustala się według nowych zasad⁷. Stanowi ona równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego⁸.

Podstawę obliczenia nowej emerytury⁹ stanowi:

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz
- kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS (opłaconych po 31 grudnia 1998 r.) do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury.

Jeżeli ubezpieczony pobrał wcześniejszą emeryturę z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, podstawę obliczenia emerytury przyznanej z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne¹⁰.

Średnie dalsze trwanie życia to wielkość statystyczna, która określa przeciętny okres, jaki upływa od ustalenia prawa do emerytury do śmierci ubezpieczonego. Wyraża się je w miesiącach i ustala wspólnie dla mężczyzn i kobiet. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia dla poszczególnego wieku ubezpieczonych¹¹. Są one podstawą do obliczenia emerytur, o które wnioski ubezpieczeni zgłosili od 1 kwietnia danego roku do 31 marca następnego roku.

Z dniem 1 maja 2015 r. został wprowadzony przepis¹² umożliwiający przyjęcie do ustalenia wysokości emerytury średniego dalszego trwania życia według tablicy obowiązującej w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął powszechny wiek emerytalny¹³, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Zastosowanie tego sposobu obliczenia jest możliwe dla osób, które wniosek

⁴ ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 637), zwana ustawą zmieniającą,

⁵ art. 24 ust. 1b pkt 3 ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 r. do 30 września 2017 r.,

⁶ na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 38),

⁷ art. 26 ustawy emerytalnej,

⁸ wiek ten wyraża się w ukończonych latach i miesiącach,

⁹ art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej,

¹⁰ art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej,

¹¹ art. 26 ust. 2-4 ustawy emerytalnej,

¹² art. 26 ust. 6 ustawy emerytalnej,

¹³ tj. dla mężczyzn określony w art. 24 ust. 1b, a od 1 października 2017 r. – wiek 65 lat,

o emeryturę zgłoszą w okresie, w którym obowiązuje inna tablica średniego dalszego trwania życia w stosunku do tablicy obowiązującej w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

Decyzje organu rentowego podlegają kontroli w sądowym postępowaniu odwoławczym. Prawomocny wyrok sądu jest wiążący dla obu stron postępowania.

Przebieg postępowania w sprawie Pana S M , ur. r.

Z poczynionych ustaleń wynika, że Pan S M jest uprawniony do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach od 1 lutego 2013 r. Emerytura została przyznana na podstawie wyroku¹⁴ Sądu Okręgowego w Katowicach z 9 maja 2014 r., a jej wypłata zawieszona z uwagi na kontynuowanie przez Pana S M zatrudnienia¹⁵. Po rozpatrzeniu wniosku z 10 sierpnia 2015 r., do którego zainteresowany przedłożył świadectwo pracy potwierdzające rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31 lipca 2015 r., Oddział ZUS w Rybniku podjął wypłatę emerytury od 1 sierpnia 2015 r.

Do obliczenia wysokości emerytury Oddział ZUS przyjął średnie dalsze trwanie życia 221,20 miesięcy dla wieku 64 lata 7 miesięcy, tj. wieku, który zainteresowany osiągnął na dzień złożenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury.

W wyniku rozpatrzenia wniosku Pana S M z 7 marca 2017 r. Oddział ZUS, decyzją z 16 marca 2017 r., przyznał zainteresowanemu emeryturę z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, tj. 66 lat 1 miesiąc. Podstawa obliczenia emerytury została pomniejszona o sumę kwot pobranych emerytur wcześniejszych. Do obliczenia emerytury Oddział ZUS przyjął średnie dalsze trwanie życia wynoszące 207,10 miesięcy, ustalone według tablicy, obowiązującej w dniu nabycia prawa do emerytury, tj. od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017 r. Zainteresowany wniósł odwołanie od tej decyzji. Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem¹⁶ z 22 marca 2018 r. oddalił odwołanie, a Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem¹⁷ z 3 lipca 2018 r. oddalił apelację Pana S M , potwierdzając tym samym prawidłowość decyzji Oddziału ZUS.

W związku z obniżeniem powszechnego wieku emerytalnego od 1 października 2017 r. osoby, które miały przyznaną emeryturę od podwyższonego wieku emerytalnego, mogły wystąpić z wnioskiem o przeliczenie emerytury przy zastosowaniu średniego dalszego trwania życia dla wieku przejścia na emeryturę według tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia przez mężczyznę wieku 65 lat, o ile było to korzystniejsze.

W dniu 1 października 2018 r. Pan S M wystąpił z wnioskiem o zastosowanie do ustalenia wysokości emerytury średniego dalszego trwania życia według tablicy obowiązującej w 2010 r., tj. w roku osiągnięcia przez niego wieku uprawniającego do wcześniejszej emerytury, tj. 60 lat. Oddział ZUS, decyzją z 11 października 2018 r., odmówił przeliczenia emerytury z uwagi na brak podstaw prawnych do jego zastosowania.

Jednocześnie w związku z wyżej powołaną zmianą przepisów ustawy emerytalnej, Oddział ZUS ustalił, że przyjęcie średniego dalszego trwania życia według tablicy obowiązującej w dniu osiągnięcia przez zainteresowanego wieku 65 lat wynosi 208,6 miesięcy. Jest zatem mniej korzystne niż średnie dalsze trwanie życia przyjęte do ustalenia wysokości emerytury Pana S

¹⁴ sygn. akt XI U 943/13,

¹⁵ zgodnie z art. 103a ustawy emerytalnej,

¹⁶ sygn. akt XI U 619/17,

¹⁷ sygn. akt III AUa 929/18,

Mi: _____, które wynosi 207,10 miesięcy. Wobec tego nie ma podstaw do przeliczenia emerytury z tego tytułu.

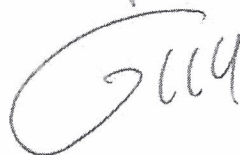
Zainteresowany skorzystał z przysługującego uprawnienia i od decyzji z 11 października 2018 r. złożył odwołanie. Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem¹⁸ z 28 lutego 2019 r. odrzucił odwołanie.

Po waloryzacji od 1 marca 2019 r. emerytura Pana S _____ Mi: _____ wynosi 5 576,08 zł. Po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy 525,00 zł i składki na ubezpieczenie zdrowotne 501,85 zł, do wypłaty pozostaje 4 549,23 zł.

Przedstawiając powyższe wyjaśniam, że ZUS jest zobligowany do ustalania wysokości świadczeń zgodnie z przepisami. Przepis art. 26 ust. 6 ustawy emerytalnej wprost odsyła do powszechnego wieku emerytalnego. Nie ma więc podstaw do przyjęcia przy obliczeniu wysokości emerytury Pana S _____ M _____) średniego dalszego trwania życia według tablicy obowiązującej w dniu osiągnięcia przez niego wieku emerytalnego 60 lat, tj. uprawniającego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Informuję jednocześnie, że udzielane Panu S _____ Mi: _____ przez Oddział ZUS w Rybniku, jak i Centrum Obsługi Korespondencji w sprawach Emerytalno-Rentowych ZUS w Jaśle, wyjaśnienia o zasadach ustalania wysokości emerytury są prawidłowe i pozostają aktualne.

Z wyprzedzeniem

Gertruda Uścińska

¹⁸ sygn. akt XI U 2530/18.